

STATSMINISTER ODVAR NORDLIS HILSNINGSTALE VED NORDKALOTT-KONFERANSEN I ALTA 18. AUGUST 1978

Det er en glede for meg på vegne av Den norske regjering å bringe en hilsen til Foreningen Nordens Nordkalott-konferanse her i Alta. Foreningen Norden har dype tradisjoner i det nordiske samarbeid. Nordisk Råd er som en nykommer å regne i forhold til Foreningen Norden.

Jeg vil gjerne understreke den betydning som Foreningen Norden fortsatt har selv om det på mange områder er vokst fram nye samarbeidsformer mellom landene her i nord. Det viser seg at selv med den utstrakte virksomhet som drives i Nordisk Råd med alle dets særorganer, så har Foreningen Norden

- 2 -

fortsatt viktige oppgaver å arbeide med.

Jeg tenker i denne sammenheng særlig på arbeidet blant ungdommen, med utveksling av ungdommer mellom de nordiske land, og andre former for praktisk nordisk ungdomssamarbeid.

De inntrykk og erfaringer som vi kan gi ungdommen i skolealder er grunnleggende for disse ungdommenes senere holdninger til de øvrige nordiske land og til nordisk samarbeid. Den personlige kjennskap og de personlige erfaringer hos dem som har vært med i Foreningen Nordens praktiske virksomhet i ungdomsårene sitter dypt. Jeg tror vi på denne måten oppnår en større forståelse for det nordiske fellesskap enn det vi oppnår gjennom mange av de tiltak som sprer seg gjennom Nordisk Råds offisielle kanaler.

Fellesskapet mellom Finland, Norge og Sverige på

Nordkalotten er av gammel dato. Det er verken noe som Foreningen Norden eller Nordisk Råd har funnet opp. Det er der, det har alltid vært der, og det vil alltid være der.

Det er mange ulike trekk mellom de norske og finske og svenske delene av Nordkalotten. Men mye har de felles. De er naboer her oppe i den mest hardføre delen av vårt vest-europeiske kontinent. Videre er alle tre Nordkalott-områdene innen sine nasjonale grenser såkalte utkantdistrikter. Det er her vi møter distriktsproblemene og behovene for særlige tiltak for å kunne følge med i den alminnelige sosiale, økonomiske og tekniske utviklingen.

Men jeg vil understreke, at grunnlaget for Nordkalott-samarbeidet i det hele, er ikke bare naboskapet mellom de tre landsdelene her i nord. Grunnlaget er først og fremst den

tette og nære samhörighet som har utviklet seg mellom de nordiske folk. Det er på basis av dette at Nordkalott-samarbeidet framstår som en spesiell del av vårt alminnelige naboskap og vennskap over grensene.

Mange konkrete enkelttiltak bidrar til å styrke Nordkalott-samarbeidet. En konferanse som denne er et nærliggende og godt eksempel. Gjennom den utøvende delen av arbeidet i Nordisk Råd finner vi andre. Det er også skapt et direkte samarbeid regjeringene imellom.

Etter en beslutning i Nordisk Råd ble Nordkalott-komiteen oppnevnt i 1967. Det var de tre ministre med ansvar for arbeidsmarkedsspørsmål som inngikk avtalen om Nordkalott-komiteen. Men komiteens sekretariat og dens budsjett er en

del av Nordisk Ministerråds virksomhet. Derved er Nordkalottkomiteen blitt en interessant, og jeg tror nyttig blanding mellom Nordisk Råds arbeid og det direkte samarbeid de tre Nordkalott-regjeringene imellom.

Arbeidet i Nordkalott-komiteen har vokst jevnt gjennom de 11 år den har vært i arbeid. Den har tatt opp mange spørsmål, og mange prosjekter er brakt fram til en heldig løsning.

Gjennom Nordkalott-komiteens arbeid, og ikke minst gjennom de publikasjoner den utarbeider, har det blitt utbredt en langt bedre kjennskap til forholdene over landegrensene på Nordkalotten enn vi tidligere har sett.

Blant de prosjekter som man i den senere tid har arbeidet med vil jeg trekke fram den undersøkelsen som Tromsø Universitet har stått for, og som undersøker hindringene for

en økt handel på Nordkalotten.

Jeg tror at denne rapporten vil gi de nasjonale myndighetene et bedre grunnlag enn hittil for konkret å gå løs på noen av de hindringer i utviklingen av det direkte økonomiske samkvem over landegrensene her i nord.

I alle internasjonale forhold ser vi at økt samhandel er et godt bidrag til følelse av samhörighet over grensene. Det gjelder også på Nordkalotten. I den utstrekning vi kan løse noen av de økonomiske problemene som er mer eller mindre de samme på hver side av landegrensene, ved økt samhandel og økonomisk samarbeid de tre Nordkalott-områdene imellom, er dette et godt svar på enkelte av de problemer som vi står overfor her nord.

På lengre sikt tror jeg at de største uløste oppgavene ligger innenfor ansvarsområdet til et regjeringssamarbeid for planmessig utviklingsarbeid i nord. Både når det gjelder økonomi, næringsvirksomhet, samferdsel, utdanning og andre kulturtiltak, tror jeg at det ligger mange felles muligheter som vi ennå ikke har nyttet fullt ut.

Statistikken fra Nordkalott-områdene bekrefter noen av de alminnelige inntrykk vi har om forholdene i området. Vi finner at det gjennom etterkrigstiden har foregått en stor utflytting til de sørlige deler av de tre landene. Vi finner også at i hvert av de tre landene er sysselsettingen i jordbruk og fiske høyere på Nordkalotten enn i resten av landet. Tilsvarende finner vi at sysselsettingen i industri

og bergverk er lavere enn gjennomsnitt for landet.

Men hvis vi ser på utviklingen gjennom hele etterkrigstiden finner vi et mer nyansert bilde. Da finner vi at de målrettede distriktspolitiske tiltak som myndighetene i hvert av de tre landene har gjennomført, også har gitt resultater.

Riktignok er sysselsettingen i industrien så sent som i 1970 lavere i Nordkalotten enn i Finland, Norge og Sverige sett under ett. Men vi ser at forskjellen mellom Nordkalotten og resten av landene er blitt redusert.

Vi finner også når vi ser på befolkningsstatistikken at den store utflyttingen som fant sted særlig i 1960-årene, men delvis også i 1950-årene, er blitt *dempet ned* i 1970-årene. Mens det gjennomsnittlig hvert år i 1960-årene flyttet 9.000 mennesker sørover fra Nordkalotten var dette tallet i første del av 1970-årene redusert til 3.000.

Tallene for den samlede befolkningstilveksten viser samme tendens.

Men likevel, jeg tror vi har grunn til å kunne slå fast at i den distriktsutbyggingspolitikken som i hvert av de tre landene settes inn på Nordkalotten, har vi etter hvert lykkes å finne fram til *tiltak* som gir resultater, men vi må ikke av den grunn tro at nå er jobben gjort.

Vi har sett at en bevisst politikk på dette området nytter, og det tar vi

både som en oppmuntring og en utfordring.

Vi er i hvert vårt land naturlig nok opptatt av å finne løsninger innenfor den nasjonale enhet. Det kan være at vi enkelte ganger kanskje burde ha sett over landegrensene og samarbeidet tettere for å finne de alt i alt beste løsningene.

Vi har alle et ansvar for å finne fram til slike oppgaver som bør løses i fellesskap her i nord. Regjeringene har sitt ansvar. De regionale myndigheter har sitt.

Men også utenfor disse offisielle kretser, kanskje særlig i en organisasjon som Foreningen Norden, har man også et ansvar gjennom felles nordisk drøfting av spørsmålene å finne fram til de oppgaver hvor Nordkalott-samarbeidet både kan gi den beste løsning, og hvor det også bidrar til å styrke det alminnelige vennskapsbånd over grensene i denne delen av våre land.

Jeg ønsker lykke til med denne konferansen.

/